

УДК 378 : 004.9

*Куцак Лариса Вікторівна,
м. Вінниця, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ ПОРТАЛ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку суспільства відбувається процес швидкого зростання обсягу знань, що використовуються фахівцем у своїй професійній діяльності. Нині суспільство інтенсивно використовує інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), що постійно вдосконалюються. Відповідно до цього виникає потреба в підготовці майбутніх фахівців, які мали б змогу на основі одержаних знань самостійно вдосконалювати свої знання та вміння, здобувати нові. Лише ті випускники вищих навчальних закладів (ВНЗ), які зможуть самостійно працювати з інформацією та здобувати знання, володітимуть ІКТ, будуть підготовленими до життя в ХХІ столітті. Володіння ІКТ в умовах інформатизації освіти є однією з основних вимог професійної підготовки майбутніх учителів.

Удосконалення наявних і розробка нових підходів до збирання, оброблення й розповсюдження інформації є невід'ємною частиною процесу розвитку ІКТ та інформаційних систем (ІС). Необхідність такого вдосконалення багато в чому зумовлена безперервним зростанням кількості електронних документів та їх доступності, що поряд зі слабкою структурованістю інформаційних фондів ускладнює управління інформацією й роботу її користувачів. Наявні підходи до роботи з інформацією є недостатньо ефективними. Усвідомлюючи необхідність використання декількох навчальних середовищ, враховуючи певну специфіку курсу, що вивчається, портал покликаний спрямувати роботу майбутнього вчителя у потрібному напрямі [5, с. 136].

Проте, основна проблема полягає в недостатньому упорядкуванні й систематизації інформації щодо наявних потреб. Подолати таку проблему може створення інформаційно-освітнього порталу, застосування якого в традиційній системі освіти надасть можливість засвоювати інформацію вдвічі швидше й краще.

Аналіз попередніх досліджень. Питанням створення й використання інформаційних освітніх ресурсів присвячені дослідження таких науковців, як В. Биков, Р. Гуревич, М. Жалдак, І. Захарова, І. Кухаренко, Ю. Машбиць, Н. Морзе, Є. Полат, Ю. Рамський, В. Руденко, С. Сисоєва, В. Трайньов, І. Трайньов, П. Стефаненко й ін. У роботах цих науковців висвітлюються питання створення, наповнення та використання інфор-

маційно-освітнього порталу (ІОП) в навчальному процесі, сучасні методи-ки та технології використання ІКТ. Праці названих вище авторів сприяли накопиченню і систематизації знань, узагальненню досвіду практичної підготовки студентів з використанням засобів ІКТ. Проте можливості використання ІОП в навчальному процесі ВНЗ остаточно не досліджені.

Мета цієї статті розглянути проблеми та перспективи використання інформаційно-освітнього порталу у професійній підготовці майбутніх учителів технологій.

Виклад основного матеріалу. Формування віртуального навчального простору покликане прагненням поєднати наявний педагогічний досвід з ІКТ. Ключову роль у процесі такого поєднання відіграють Веб-орієнтоване навчальне середовище та технології мережевого навчання Інтернет. Веб-орієнтоване навчальне середовище – це віртуальне інформаційно-наповнене навчальним матеріалом середовище, доступ до якого здійснюється через мережу Інтернет [5, с. 137].

Інтернет є системою об'єднаних комп'ютерних мереж глобального суспільства, що нині покриває практично всю поверхню земної кулі. Мережі Інтернет мають необхідний технологічний базис доступу до Веб-орієнтованих навчальних ресурсів і достатній рівень розподіленості й інтеактивності [3, с. 125].

ІОП є програмною системою, що покликана забезпечити уніфікований доступ до інформації, яка зберігає безліч різнорідних інформаційних джерел. ІОП структурує інформацію та надає засоби для її пошуку.

Інформаційно-освітній портал – це платформа, що містить упорядковану й систематизовану навчальну інформацію, доступ до якої здійснюється через мережі Інтернет.

Портал включає в себе дистанційні етапи навчання, в яких розміщені навчальні матеріали з фахових дисциплін. З метою забезпечення зворотного зв'язку на порталі також розміщується форум для обговорення певних проблемних тем, електронна пошта, блог кожного викладача, чат для оперативного спілкування, вебінар для проведення онлайн-семінарів, веб-конференцій тощо.

Внаслідок вивчення можливостей навчального порталу можна зробити висновок, що його використання надає:

- універсальність технологічних процесів створення, зберігання й використання навчально-методичних ресурсів, що забезпечують ведення навчального процесу через Інтернет;
- єдині каталоги інформаційних ресурсів і спеціальностей, що пропонуються через середовище мережевого навчання;
- постійне поповнення ресурсної бази [1, с. 57].

До основних функцій ІОП можна віднести такі:

1. Повнота, адресна й продумана інформація. Інтернет-ресурс є можливістю надати найбільш повну, адресну, продуману й оперативну інформацію.

2. Обмеженість аудиторії (цільова аудиторія). Освітній Веб-портал привертає лише обмежену (цільову) аудиторію.

3. Доступність. Для кожного слухача, який зареєстрований на порталі, інформація є доступною, якщо є доступ до комп'ютера й мережі Інтернет. Портал також має своєрідний майданчик для консультування. Це електронна пошта, блог, чат, форум.

4. Оперативність оновлення інформації. Портал дає можливість швидко змінювати й оновлювати інформацію, публікувати новини, проводити різні конкурси, спілкування між студентами – майбутніми учителями та викладачами.

5. Зберігання інформації. Навчальний портал – це сховище інформації. Його можна використовувати як засіб для зберігання різного типу інформації. Це може бути інформація навчального характеру, результати контролю й аналізу роботи слухачів тощо.

Ідея роботи порталу – створення й представлення найбільшої маси сервісів, що допомогли б слухачам одержати якісні знання. Портал можна розглядати як сайт, що пропонує різні інтерактивні сервіси, які працюють у рамках єдиного сайту. Портали надають інформацію з різних джерел або тем об'єднаним способом, а також називають навігаційними сайтами [6, с. 134].

Керують роботою порталу адміністратор і викладачі. Кожним етапом управляє викладач, який оновлює інформацію зі свого курсу, удосконалює навчальний матеріал.

Для того, щоб потрапити до навчального порталу, кожному студентові необхідно створити свій аккаунт, що передбачає паралельну реєстрацію на форумі й чаті.

Після реєстрації на порталі студент починає опрацьовувати інформацію. Після опрацьовання інформації слухач може перевірити й проаналізувати якість одержання знань за допомогою тестування чи анкетування. За необхідності студенти можуть одержати консультацію з конкретного курсу, надіславши текстове повідомлення своєму викладачу електронною поштою або створивши відповідну тему у форумі.

У процесі опанування навчальним матеріалом студентам пропонується робота у форумі, де можна залишити питання й коментарі.

Досить зручним методом подання навчального матеріалу, що включає також перевірку знань є чат-, та відеоконференції.

Чат-конференція використовується для дискусій, обговорення проблемних питань і проблемних тем. Також чат-конференцію можна викори-

стовувати з метою короткої звітності про виконану роботу, наприклад, виконане індивідуальне чи домашнє завдання, та з метою надання групових й індивідуальних консультацій.

Відеоконференція забезпечує одночасно двобічне передавання, оброблення, перетворення й подання інтерактивної інформації на відстань в реальному режимі часу. Відеоконференції можна використовувати для трансляції очних конференцій, відкритих занять, виконання лабораторних робіт та демонстраційного експерименту. Також в процесі їх проведення можна демонструвати макети, плакати тощо.

До різновидів відеоконференцій можна віднести вебінари й спільне використання екрану комп'ютера. Вебінари є особливим типом вебконференцій. Вони використовуються переважно для донесення навчального матеріалу, тому, що в цій системі мінімізовано зворотній зв'язок від аудиторії. Як правило, зворотній зв'язок відбувається через чат, в якому студенти можуть задати питання викладачеві в процесі й після закінчення вебінару. Вебінари дозволяють проводити онлайн-презентації, одночасно працювати з документами й додатками, синхронно переглядати сайти, відеофайли й зображення. Такі технології застосовують для онлайн-зустрічей і співпраці викладачів і студентів у режимі реального часу через Інтернет [1, с. 56].

Спільне використання екрану комп'ютера дозволяє демонструвати все, що відбувається на робочому столі комп'ютера. Така функція дає можливість одночасно працювати над текстовими документами, презентаціями, кресленнями, схемами, структурами, графіками, таблицями, фотографіями. За допомогою такої функції можна швидко й наочно показати як працювати з певною програмою або інтернет-ресурсом. Функція також може бути дуже корисною для спільної роботи над різними проектами та наочних консультацій.

Наведемо приклад головної сторінки інформаційно-освітнього порталу кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (рис. 1).

Рис.1. Головна сторінка інформаційно-освітнього порталу

В процесі створення ІОП було враховано такі вимоги до подання навчально-методичних матеріалів:

- функціонування навчальних матеріалів у комунікаційних середовищах, платформах, операційних систем;
- максимальне використання засобів мультимедіа та ІКТ;
- стійка робота на комп'ютерах різної конфігурації;
- наявність захисту від несанкціонованих дій користувачів;
- простота, надійність та повнота у використанні [2, с. 27].

ІОП кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського складається з таких розділів:

1. Навчальна робота: впровадження Болонської декларації в навчальний процес, державна атестація освітньо-кваліфікаційних рівнів, підготовка до екзаменів, дипломні та курсові роботи виконані студентами, практика з інформаційних технологій, курсове навчання з робітничих професій.

2. Наукова робота: напрями та матеріали науково-дослідної роботи, підготовка науково-педагогічних працівників, науково-дослідна тема кафедри, експериментальна робота, Intel проекти «Навчання для майбутнього», підвищення кваліфікації педагогічних працівників, педагогічна практика студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "Спеціаліст", науково-педагогічна практика студентів магістратури.

3. Діяльність кафедри: тематика та матеріали виступів та доповідей на методичному семінарі, всеукраїнські та міжнародні конкурси, спів-

праця з вітчизняними навчальними закладами, співпраця з зарубіжними навчальними закладами, відкриті заняття викладачів кафедри, видавнича діяльність кафедри, актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень (електронний журнал).

4. Інформація про кафедру: адреси та телефони працівників кафедри, наукові працівники, матеріально-технічна база кафедри, планування роботи кафедри, фотогалерея кафедри, сторінка профспілкового комітету кафедри, плани та матеріали виховної і позаурочної роботи.

5. Абітурієнту.
6. Програми.
7. Електронні навчально-методичні комплекси.
8. Освітні Е-ресурси.
9. Електронні педагогічні програмні засоби.
10. Рейтинг викладачів кафедри.
11. Електронна газета.
12. Оголошення.
13. Новини кафедри.

У розділі «Електронні педагогічні програмні засоби» зібрані в електронному вигляді словники, навчальні посібники, лабораторні практикуми з ІКТ. Вони враховують специфіку майбутньої професійної діяльності студентів і мають на меті формування теоретичних знань і практичних навичок оволодіння комп'ютерно орієнтованими дисциплінами.

В розділі інформаційно-освітнього порталу «Програми» зібрані навчальні програми з усіх дисциплін, які викладають викладачі кафедри для студентів денної та заочної форм навчання, котрі навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями: «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Важливо, що в процесі використання ІОП кожний студент одержує можливість діалогу з викладачем. Таке спілкування не лише підвищує ефективність вивчення курсу, а й привчає студентів до подальшого самостійного одержання знань, що є запорукою їхньої успішної професійної діяльності.

Також на ІОП кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті розміщені навчально-методичні матеріали відкритих занять викладачів, планування роботи кафедри, матеріали співпраці із зарубіжними та вітчизняними навчальними закладами. В окремому розділі зібрані матеріали «Intel проекти «Навчання для майбутнього», фотогалерея, інформація про науково-педагогічних працівників.

Крім того студенти, викладачі та аспіранти кафедри приймають активну участь у Всеукраїнський та обласних конкурсах з використання ІКТ

у навчальному процесі. Зокрема, в розділі «Новини» інформаційно-освітнього порталу кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті можна ознайомитись з інформацією про призерів та переможців таких конкурсів та їх роботами: «Вчитель-новатор», «Екософт», «IT-Планета» та ін.

Висновок. Отже, створення ІОП сприяє логічному впорядкуванню навчально-методичного матеріалу, створює передумови зростанню ефективності засвоєнню знань студентами, розвиває процес інформатизації ВНЗ.

Застосування ІОП є необхідним компонентом здобуття якісної освіти. Веб-портали можуть містити значну кількість інформації, об'єднану певною метою, мати розвинуту структуру, що дозволяє отримувати інформацію й консультації. Портал – це велике інформаційне сховище, що можна використовувати як засіб для зберігання різного типу інформації: інформація навчального характеру, результати контролю й аналізу роботи студентів тощо. Використання ІОП – це природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної.

Список літератури: 1. Бацуровська І. В. Методика використання порталу у фаховій підготовці майбутніх інженерів в аграрних університетах / І. В. Бацуровська // Матеріали Міжнар. Науково-методичної конф. «Сучасний стан природничо-математичної та технологічної освіти: тенденції, перспективи». - Випуск 13. - Херсон, 2010. – С. 56-59. 2. Гершунский Б. С. Компьютеризация в сфере образования / Б. С. Гершунский – М. : Педагогика, 1997. – 234 с. 3. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : Навчальний посібник / В. М. Кухаренко. – 3-тє вид. - Харків: НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002.- 320с. 4. Морзе Н. В. Критерії якості електронних навчальних курсів, розроблених на базі платформ дистанційного навчання / Н. В. Морзе, О. Г. Глазунова // Інформаційні технології в освіті: Збірник наукових праць. Випуск 1. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – 190с. – С.63-75. 5. Самойленко О. М. Технології організації самостійної роботи майбутніх фахівців-аграріїв на основі WEB-орієнтованого середовища : Матеріали Міжнар. конф. "Інтелектуальні системи прийняття рішень та проблеми обчислювального інтелекту" / О. М. Самойленко // Том 1. – Евпаторія : 2010. - С. 136-138. 6. Федорець К. П. Розробка та використання інформаційного освітнього середовища у ПТНЗ / К. П. Федорець // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. На ук. праць. – Вип. 27 / Редкол. І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ - Вінниця : «Планер», 2011. - С. 134-138.

Bibliography (transliterated): 1. Bacurovs'ka I. V. Metodika vikoristannja portalu u fahovij pidgotovci majbutnih inzheneriv v agrarnih universitetah / I. V. Bacurovs'ka // Materiali Mizhnar. Naukovo-metodichnoi konf. «Suchasnij stan prirodnicHO-matematichnoi ta tehnologichnoi osviti: tendencii, perspektivi». - Vipusk 13. - Herson, 2010. – S. 56-59. 2. Gershunskij B. S. Komp'juterizacija v sfere obrazovanija / B. S. Gershunskij – M. : Pedagogika, 1997. – 234 s. 3. Kuharenko V. M. Distancijne navchannja: umovi zastosuvannja. Distancijnij kurs : Navchal'nij posibnik / V. M. Kuharenko. – 3-te vid. - Harkiv: NTU «HPI», «Torsing», 2002.- 320s. 4. Morze N. V. Kriterii jakosti elektronnih navchal'nih kursiv, rozroblenih na bazi platform distancijnogo navchannja / N. V. Morze, O. G. Glazunova // Informacijni tehnologii v osviti: Zbirnik naukovih prac'. Vipusk 1. – Herson: Vidavnicтво HDU, 2008. – 190s. – S.63-75. 5. Samojlenko O. M. Tehnologii organizacii samostijnoi roboti majbutnih fahivciv-agrariiv na osnovi WEV-orientovanogo seredovishha : Materiali Mizhnar. konf. "Intelektual'ni sistemi prijnattja rishen' ta problemi obchisljuval'nogo intelektu" / O. M. Samojlenko // Tom 1. – Evpatorija : 2010. - S. 136-138. 6. Fedorec' K. P. Rozrobka ta vikoristannja informacijnogo osvith'nogo seredovishha u PTNZ / K. P. Fedorec' // Suchasni informacijni tehnologii ta innovacijni metodiki navchannja v pidgotovci fahivciv: metodologija, teorija, dosvid, problemi : zb. Na uk. prac'. – Vip. 27 / Redkol. I. A. Zjazjun (golova) ta in. – Kiiv - Vinnicja : «Planer», 2011. - S. 134-138.

- Л. В. Куцак

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ ПОРТАЛ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Розкрито зміст поняття «інформаційне освітнє середовище». Описано шляхи впровадження інформаційного освітнього середовища у навчальний процес вищих навчальних закладів. Подано структуру середовища кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Ключові слова: інформаційне освітнє середовище, навчальний комплекс, комунікаційне середовище, навчальне інформаційне середовище.

Л. В. Куцак

ИНФОРМАЦИОННО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПОРТАЛ КАК СРЕДСТВО ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИЙ

Раскрыто содержание понятия «информационно образовательная среда». Описаны пути внедрения информационной образовательной среды в учебный процесс высших учебных заведений. Подано структуру среды кафедры инновационных и информационных технологий в образовании Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского.

Ключевые слова: информационное образовательная среда, учебный комплекс, коммуникационная среда, учебная информационная среда.

L. V. Kutcak

INFORMATIONAL AND EDUCATIONAL PORTAL AS A TEACHER TRAINING FUTURE TECHNOLOGIES

The article deals with the concept of “information educative environment” and describes the ways of information e ducative environment application into college educational process. Posted structure of the environment department of Innovation and Information Technology in Education Vinnitsa State Pedagogical University named after Mikhail Kotsyubinskogo.

Key words: information educative environment, educational complex, communication environment, educational information environment.

Стаття надійшла до редакції 11.01.2013

УДК 101

*Лутай Наталья Викторовна.
г.Харьков, Украина*

ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕТАФОР В ЭКОНОМИЧЕСКОМ МЕДИА-ДИСКУРСЕ

Постановка проблемы. В свете когнитивных исследований последних десятилетий появилась возможность интеграции различных подходов с целью описания явления во всей его полноте. Однако по-прежнему редки исследования, учитывающие данного как когнитивный, так и лингвистический аспекты метафор. Наиболее полным является анализ метафор с учётом следующих особенностей: их когнитивной природы; культурной обусловленности; особенностей дискурса, в котором они функционируют; воплощения в языковых единицах разных уровней; грамматики и синтаксиса метафорических высказываний и их реализации в дискурсе. Подобный интегративный анализ может быть применен при обучении метафорической концептуализации на английском языке.

Актуальность предлагаемого исследования определяется необходимостью дальнейшего изучения медиа-дискурса с целью его дифференциации по предметным областям, одной из которых является экономика.

Предметом изучения является онтология конвенциональных концептуальных метафор в англоязычной деловой «качественной» прессе.

Целью работы является комплексное описание метафор, их реального бытования и закономерностей функционирования в экономическом медиа-дискурсе.